

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
(ύλη Γ' γυμνασίου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Εθελοντισμός

Ο εθελοντισμός, ολοένα και περισσότερο, αποτελεί ένα θέμα που απασχολεί όχι μόνο τους φορείς της πολιτικής ζωής, διεθνείς και τοπικούς οργανισμούς, οργανώσεις, αλλά και τους ίδιους τους πολίτες τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκόσμια. Ο εθελοντισμός αποτελεί ένα **διαχρονικό** και παγκόσμιο φαινόμενο, με όποιες μορφές και διαστάσεις κι αν έλαβε τις διάφορες εποχές και στα διάφορα κοινωνικο-πολιτισμικά πλαίσια, τόσο ως ιδέα όσο και ως πρακτική.

Ωστόσο, στις μέρες μας, με την **όξυνση** των πολιτικών, κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, φαίνεται να λαμβάνει μια πιο σαφή και οργανωμένη μορφή και διαδραματίζει έναν συγκεκριμένο ρόλο στην κοινωνία. Στην ελληνική πραγματικότητα, θεωρούμε, ότι τρία είναι τα ορόσημα για τον εθελοντισμό τα τελευταία χρόνια. Αρχικά, οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004, οι οποίοι έφεραν σε επαφή την ελληνική κοινωνία με ένα ευρύ πλαίσιο εθελοντικής δραστηριότητας και ενίσχυσαν την κουλτούρα του εθελοντισμού, αναδεικνύοντας τον ρόλο, τη σημασία και τη δύναμή του, όχι μόνο στον αθλητισμό, αλλά και γενικότερα στην κοινωνία.

Το δεύτερο ορόσημο, αποτέλεσε η οικονομική κρίση που μαστιάζει τη χώρα τα τελευταία χρόνια και, η οποία εσχάτως έχει μετουσιωθεί σε κρίση πολιτική, κοινωνική και ανθρωπιστική. Οι Έλληνες πολίτες, ερχόμενοι αντιμέτωποι με ένα ευρύ φάσμα μισθολογικών περικοπών, οικονομικών επιβαρύνσεων, περιορισμό του κοινωνικού κράτους, διόγκωση της ανεργίας και εν γένει μιας βίαιης αλλαγής του κοινωνικοοικονομικού τους status, επέδειξαν μια αξιοσημείωτη **αλληλεγγύη** μέσω του εθελοντισμού σε πολλά επίπεδα. Έτσι, ο εθελοντισμός αποτελεί στην Ελλάδα του σήμερα μια διευρυμένη πρακτική και καλείται σε πολλές περιπτώσεις να υποκαταστήσει το ρόλο του κράτους.

Το τρίτο και το πιο πρόσφατο ορόσημο, αποτελεί η προσφυγική κρίση που απασχολεί τη χώρα τα τελευταία χρόνια. Το αυξημένο μεταναστευτικό και προσφυγικό κύμα που χτύπησε τη χώρα, λόγω των διεθνών οικονομικών και πολιτικών γεγονότων, έφερε την ελληνική κυβέρνηση και την ελληνική κοινωνία αντιμέτωπη με ένα νέο φαινόμενο: της υγειονομικής περιθάλψης, της κοινωνικής πρόνοιας και της κοινωνικής **ένταξης** μεγάλου αριθμού προσφύγων και μεταναστών. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ανθρωπιστικός εθελοντισμός αυξήθηκε σημαντικά και ο ρόλος, κυρίως, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, κλήθηκε να διαδραματίσει τον πιο καθοριστικό, αν και πολλές φορές αμφισβητούμενο ως προς τις προθέσεις του, ρόλο.

Τα τρία αυτά σημεία, αποτελούν ίσως τα σημεία – σταθμό για τον εθελοντισμό στην Ελλάδα, γιατί ανέδειξαν με πρόδηλο τρόπο τις δυνατότητες και τον ρόλο του, σε μια χώρα που, ομολογουμένως, δεν είχε ανεπτυγμένη την κουλτούρα του εθελοντισμού. Ωστόσο, ο εθελοντισμός, δεν αναπτύσσεται μόνο σε επίπεδο ανθρωπιστικό ή πολιτιστικό.

Η πιο διαχρονική μορφή εθελοντισμού, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, είναι ο περιβαλλοντικός εθελοντισμός. Το είδος αυτό του εθελοντισμού, το οποίο αναπτύσσεται και δραστηριοποιείται γύρω από τα περιβαλλοντικά ζητήματα, μετρά ήδη αρκετές δεκαετίες στη χώρα μας, αν και σε πολλές περιπτώσεις δεν τυγχάνει της προβολής που

θα έπρεπε. Η συνειδητοποίηση της όξυνσης των περιβαλλοντικών προβλημάτων διεθνώς και στην Ελλάδα, η περιβαλλοντική ατζέντα διεθνών οργανισμών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας αλλά και η ανάδειξη του εθελοντισμού από τις ίδιες τις εθελοντικές – περιβαλλοντικές οργανώσεις, οδήγησαν σταδιακά στην ανάπτυξη του περιβαλλοντικού εθελοντισμού και στην Ελλάδα. Παράλληλα, η προσπάθεια προώθησης της κουλτούρας του εθελοντισμού από την Ευρωπαϊκή Ένωση, προσέφερε το θεσμικό πλαίσιο και τους **απαραίτητους** οικονομικούς πόρους για τη διεύρυνση του ρόλου των περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Ελευθερία Ιωαννίδου, Εθελοντισμός και προστασία του περιβάλλοντος, 2017

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. *Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος.*

- α) Οι Έλληνες ήρθαν αρχικά σε επαφή με εθελοντικές δραστηριότητες λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- β) Η οικονομική κρίση δεν επηρέασε τους πολίτες σε τέτοιο βαθμό, ώστε να δείξουν αλληλεγγύη μέσω του εθελοντισμού.
- γ) Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στάθηκε καθοριστικός στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος.
- δ) Ο εθελοντισμός αναπτύσσεται μόνο σε ανθρωπιστικό επίπεδο.
- ε) Στην Ελλάδα δραστηριοποιούμαστε στον περιβαλλοντικό εθελοντισμό την τελευταία δεκαετία.

(10 μονάδες)

2. *«Στις μέρες μας, με την όξυνση των πολιτικών, κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, ο εθελοντισμός φαίνεται να λαμβάνει μια πιο σαφή και οργανωμένη μορφή και διαδραματίζει ένα συγκεκριμένο ρόλο στην κοινωνία». Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του χωρίου σε μία παράγραφο (70 - 80 λέξεις).*

(12 μονάδες)

3. *Να ορίσετε τον τρόπο σύνδεσης των προτάσεων που ακολουθούν, σημειώνοντας ένα X στο αντίστοιχο πλαίσιο.*

(**A** = Ασύνδετο σχήμα, **Π** = Παρατακτική σύνδεση, **Υ** = Υποτακτική σύνδεση)

α. φαίνεται να λαμβάνει μια πιο σαφή και οργανωμένη μορφή...

A **Π** **Υ**

β. ...αποτέλεσε η οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα...

A **Π** **Υ**

γ. ...ο εθελοντισμός αποτελεί στην Ελλάδα του σήμερα μια διευρυμένη πρακτική και καλείται σε πολλές περιπτώσεις...

A **Π** **Υ**

δ. ο ανθρωπιστικός εθελοντισμός αυξήθηκε σημαντικά και ο ρόλος, κυρίως, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, κλήθηκε...

A Π Υ

ε. ...μετρά ήδη αρκετές δεκαετίες στη χώρα μας, αν και σε πολλές περιπτώσεις δεν τυγχάνει της προβολής που θα έπρεπε...

A Π Υ

(10 μονάδες)

4. Να χαρακτηρίσετε ως προς **το είδος τους και τον συντακτικό τους ρόλο** τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου, σημειώνοντας **X** στο αντίστοιχο πλαίσιο.

(18 μονάδες)

Πρόταση	Είδος	Συντακτικός ρόλος
κι αν έλαβε τις διάφορες εποχές (1η παράγραφος)	Αιτιολογική ☐ Βουλητική ☐ Παραχωρητική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐
να λαμβάνει μια πιο σαφή (2η παράγραφος)	Βουλητική ☐ Ενδοιαστική ☐ Εναντιωματική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐
ότι τρία είναι τα ορόσημα (2η παράγραφος)	Αιτιολογική ☐ Αναφορική ☐ Ειδική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐
οι οποίοι έφεραν σε επαφή την ελληνική κοινωνία (2η παράγραφος)	Αναφορική ☐ Αιτιολογική ☐ Ειδική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐
γιατί ανέδειξαν με πρόδηλο τρόπο (5η παράγραφος)	Χρονική ☐ Αιτιολογική ☐ Αποτελεσματική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐
αν και σε πολλές περιπτώσεις δεν τυγχάνει της προβολής. (6η παράγραφος)	Αιτιολογική ☐ Εναντιωματική ☐ Υποθετική ☐	Υποκείμενο ☐ Αντικείμενο ☐ Προσδιορισμός ☐

5. Να γράψετε από ένα **μονολεκτικό συνώνυμο** για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου (**οργανωμένη, ενίσχυσαν, διόγκωση, προθέσεις, πρόδηλο**) και ένα **μονολεκτικό αντώνυμο** για κάθε λέξη που σημειώνεται με έντονη γραφή στο κείμενο (**διαχρονικό, όξυνση, αλληλεγγύη, ένταξης, απαραίτητους**).

(10 μονάδες)

ΛΕΞΕΙΣ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ	ΛΕΞΕΙΣ	ΑΝΤΩΝΥΜΑ
οργανωμένη		διαχρονικό	
ενίσχυσαν		όξυνση	
διόγκωση		αλληλεγγύη	
προθέσεις		ένταξης	
πρόδηλο		απαραίτητους	

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

«Ο εθελοντισμός αποτελεί ένα διαχρονικό και παγκόσμιο φαινόμενο, με όποιες μορφές και διαστάσεις κι αν έλαβε τις διάφορες εποχές». Με βάση αυτήν τη διαπίστωση να εκφωνήσετε σε ένα μαθητικό συνέδριο μια ομιλία με θέμα την προσφορά του εθελοντισμού σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 300 λέξεις.

(40 μονάδες)